

Komenský v komiksu – doprovodná metodika

1. Individuální návštěvníci

1.1 Úvodní panel

Nezapomeň si vyzvednout pracovní listy!

První kreslený panel výstavy **Přístup blíž!** je zároveň přehledným plánkem galerijních prostor, rozmístění interaktivních prvků, komiksových panelů i tematických celků. Zároveň by se měl objevit i v propagačním letáku, který je návštěvníkům k dispozici. Obsahuje také informaci o dostupných pracovních listech pro případ, že by si návštěvníci opomněli materiál vyzvednout na pokladně či u vstupu. K nim by měly být k dispozici podložky a tužky, které si mohou návštěvníci vypůjčit. Druhým místem, kde by se listy mohly objevit, je prostor herny.

Přestože komiksové zpracování tématu cílí na děti od osmi let výše, u individuálních návštěvníků se předpokládá, že s rodinou na výstavu přijdou i děti předškolního věku. Předškoláky by měly zaujmout hravé prvky, na komiksových panelech si jistě budou prohlížet obrázky a výjevy a souběžně mohou nahlížet do pracovního listu. Pro zpracování úkolů v této věkové kategorii je však vhodnější se pro dokreslování posadit v herně.

1.2 Předškoláci a pracovní listy

Úkoly pro ty, kdo ještě nechodí do školy

Kdo si hraje, nezlobí

1. *V době, kdy byl Jan Amos Komenský malý, hrál si podobně jako dnešní děti. Umiš hry pojmenovat?*

Kuličky a jejich cvrknání či **chůze na chůdách** dnes mohou dětem připadat neznámé. **Houpačka** se po staletí nezměnila. **Kuželky** se však přesunuly z dětských hřišť do bowlingových center.

Úkol tematicky souvisí s místností **Morava** a panelem **Zlomový dvanáctý rok**, kde se Komenský představuje jako malý chlapec a na podvalu jsou vyobrazeny hrající se děti. Dominantní je hlava koníka. Být jezdcem na koni byl sen mnoha tehdejších kluků a holčiček. Panel i úkol vybízí k povídání o hrách v dětství rodičů, prarodičů či praprarodičů.

2. *Janek si pro tebe připravil čtyři úkoly. Doplň, co dětem na obrázcích chybí. Přikresli další kuličky, chybějící kuželku, provázek od houpačky a jednu chůdu.*

Druhý úkol je vhodný dokreslit vsedě u stolku, ale s podložkou je možné chybějící obrázky doplnit i přímo ve výstavní místnosti.

Na cestách se nejmíc naučíš

1. *Jan Amos Komenský celý život cestoval. Vezmi si pastelku a vydej se s ním na cesty!*
Úkolem na zadní straně je grafomotorické cvičení. Děti obtahují tečkovanou čárku a spojují způsoby cestování s místy, na které se Komenský daným dopravním prostředkem dostal. V levém sloupci jsou vyobrazeny čtyři postavy – od nejmladšího po nejstaršího.

Život Komenského byl prodchnutý putováním. Jako mladý student často cestoval pěšky a prochodil celou Moravu. Proto se mohl pustit do sestavení mapy Moravy. Postava pěšího poutníka se proto objevuje na panelu **Morava v srdci**. Děti by ji měly objevit i na panelu **Vědění dává křídla**, kde je vidět, že jako student takto došel i na univerzitu a prošel část Evropy. Na námluvy je však lepší dojet na koni. Z okna domu, ke kterému jezdec směřuje, vyhlíží budoucí nevěsta. Na panelu **Tři manželky** je možno její podobu porovnat a odhalit, že se jedná o první ženu, Magdalenu Vizovskou. Do Anglie nebylo tehdy možno dopravit se jinak než lodí, což si děti mohou později ověřit na panelu **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec**. Komenský však plavbu po moři příliš v lásce neměl a bouře, která je postihla cestou do Londýna, zanechala na lodi stopy, což je vidět na panelu **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**. Komenský se na stáří přesunul do Amsterdamu, a to už cestoval kočárem. Podobnost domů z pracovního listu je možno porovnat na panelu **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště**.

1.3 Školáci

Úkoly pro ty, kdo už chodí do školy

Nejlepší Amos

1. *Umíš pojmenovat hračky, se kterými si dříve hrály děti, třeba i Janek z našeho příběhu? Najdi tři hračky, které do minulosti nepatří, a zakroužkuj je.*
Zadání je paralelní k úkolu pro předškoláky, tentokrát však představuje méně známé hračky. Inspirací bylo vyobrazení v knize Svět v obrazech, představené na panelu **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel**. Vedle dodnes rozšířených šachů se zde vyskytují vrhcáby. Jedna z nejstarších deskových her. Dva hráči mají po patnácti vlastních lamech a střídají se v hodu dvěma kostkami. Kameny protihráčů se pohybují v navzájem opačných směrech a cílem je postupně všechny své kameny odstranit za hry.
Do minulosti, a tedy i do Komenského knihy nepatří **autíčko**, **lego** a **tablet**.
2. *Čím se chtěl Jan Amos Komenský stát? Vyber správný obrázek. Potom nakresli, čím se chceš stát ty.*
S vojáky, a především krutými válkami se Komenský potkával od dětství, což je vidět na panelu **Zlomový dvanáctý rok**. Malý Janek byl svědkem plenění vojáků, kteří přitáhli na Moravu z Uher. S jeho postojem k válkám je možné seznámit se hned ve vstupní chodbičce nazvané **Nebezpečná zóna** na panelu **Vítejte ve válčící Evropě**.

Komenský se připravoval na dráhu kněze, jejíž předstupněm bylo učení na bratrských školách. Na panelu **Nejoblíbenější učitel Amos** v místnosti **Učitel** a **Bratr Jan Amos biskupem** v místnosti **Kněz** je možné se podívat, jak se těchto úkolů zhostil. Malířem ani umělcem se nestal, ale jistě byl zdatný kreslíř. Připravil skici ke knize Svět v obrazech, což je vidět na panelu **Spojit vše do jediného díla** v místnosti **Učenec**. Jako učitel věděl, že obraz je často názornější než slova. Nakreslil kruhový obrázek města v knize Labyrint světa a ráj srdce. Více než v kreslení však vynikl v jiné umělecké tvorbě, a to v psaní.

Do rámečku si děti nakreslí svou vysněnou profesi.

Poutník

1. *Putování provázelo celý život Jana Amose Komenského. Projdi s ním labyrintem.*

Labyrint je řešený tak, že vlevo nahoře do něj vstupuje Komenský jako mladík, vpravo dole vystupuje jako stařec. Cesta není řešena způsobem, že by bylo možné vybrat nejkratší či správnou cestu, ale při projíždění prstem či ještě lépe tužkou nás cesta zavede téměř do všech záhybů. Na cestě několik drobných obrázků odkazujících k událostem v životě Jana Amose Komenského.

2. *Zjisti z komiksů, co všechno na své životní pouti zažil.*

- Lékař s morovou ptačí maskou (z panelu **Rány morové** ve vstupní chodbičce nazvané **Nebezpečná zóna**)
- Rozepsaný text (motiv knih prostupuje studiem na panelech **Zlomový dvanáctý rok** či **Vědění ti dává křídla** v místnosti **Morava**, vlastní profesní činností na panelu **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel** nebo **Spisovatel** v místnosti **Kněz**, **Mezi knihami nezabloudíš** v místnosti **Učenec**, Komenského kniha Labyrint světa a ráj srdce je představena na panelu **Labyrint světa** v místnosti **Bludiště**)
- Druhá žena Marie Dorota (z panelu **Tři manželky** v místnosti **Morava**)
- Kalich (motiv se vyskytuje na panelu **Komenský v Lešně** v místnosti **Učitel**, více je představen na panelech **Jednota bratrská** a **Bratr Jan Amos biskupem** v místnosti **Kněz**)
- Mušketa (ozbrojenci se objevu na panelu **Vítejte ve válčící Evropě** ve vstupní chodbičce nazvané **Nebezpečná zóna**, na panelu **Zlomový dvanáctý rok** v místnosti **Morava** nebo **Komenský v Lešně** v místnosti **Učitel**, v místnosti **Obraz světa** v místnosti **Kněz** je zároveň představeno, jak války lidé tehdy chápali)
- Hořící dům (vyobrazen na panelu **Vítejte ve válčící Evropě** ve vstupní chodbičce nazvané **Nebezpečná zóna**, pak na panelu **Zlomový dvanáctý rok** v místnosti **Morava**, především však na panelu **Komenský v Lešně** v místnosti **Učitel**)
- Loď v bouři (lodí Komenský vyplouvá do Londýna na panelu **Nejoblíbenější učitel Amos** v místnosti **Učitel**, poněkud otřesený se vyloduje na panelu

Mecenáši a podporovatelé v místnosti **Kněz**, jeho cesty po moři jsou vidět na panelu **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec**, zámořské cesty zmiňuje panel **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště**)

- Tiskárna (ukázána na panelu **Morava v srdci** v místnosti **Morava** či **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel**, představena na panelu **Spisovatel** v místnosti **Kněz** nebo **Mezi knihami nezabloudíš** v místnosti **Učenec**)
- Klíč (Komenský celý život ztrácel své domovy, zakotvil až v Amsterdamu, kde dostal symbolicky darem klíč od městské knihovny, což je vyobrazeno na panelu **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**)
- Dům v Amsterdamu (panel **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště** zobrazuje závěrečnou etapu Komenského života)

2. Hravé prvky

Oddychnout si, vyzkoušet si, zažít

2.1 Místnost Morava

Pohled' mi do očí!

Otočný panel skrývá čtyři vyobrazení Komenského – dvakrát chlapce, dvakrát muže. Když se nastaví správně, příčná deska „zmizí“ a je jasně vidět obrázek.

Už v této místnosti je na panelech vidět, kdy měl Janek důvod radosti a kdy ke smutku. Celý jeho život prostupují velké tragédie i osobní ztráty, život se zdá těžký k neunesení. Návštěvníci mohou sledovat, jak se Komenský vždy vzchopil, a přemýšlet o naději, kterou ve svém nitru nosil a střežil.

Jak se v dané situaci asi Komenský cítil? Takovou otázku můžeme dětem či žákům pokládat při prohlídce výstavy opakovaně.

2.2 Místnost Učitel

Víš, jak se zvířata jmenují?

Domečky pro zvířátka jsou dřevěné prvky s barevnou výplní s kresbou osla, ovce, žáby, husy, zajíce, psa a čápa. Mladší děti si je mohou podle chuti přeskupovat. Starší mají k dispozici čtyři siluety, podle kterých mají složit kostky. Na kostkách se nesmí sedět.

Poznáš, který název je latinsky, který německy a který anglicky?

Slovníček z kostek je složen z kostek, na kterých je vyobrazen stejný soubor zvířat jako na předchozí skládačce. Tentokrát si děti mohou zvířata pojmenovat v jiných jazycích.

- zelené kolečko – německy:
Esel, Frosch, Schaf, Hase, Gans, Hund, Storch
- červený trojúhelník – anglicky:
donkey, frog, sheep, hare, goose, dog, stork

- modrý čtvereček – latinsky
asinus, rāna/anura, ovis, lepus, anser, canis, ciconia
- bez značky – česky
osel, žába, ovce, zajíc, husa, pes, čáp

Oba prvky tematicky souvisí s panelem činností na panelu **Radost z poznávání**, které představuje význačné Komenského pedagogické spisy, mimo jiné Svět v obrazech a Brána jazykům otevřená.

2.3 Místnost Kněz

Sundej si boty a vydej se na průzkumnou výpravu.

Tunel slouží k prolézání i posezení při prohlížení panelů. Hledání naděje a víry připomíná nejen v temných časech cestu za světlem. Pokud děti vlezou do tunelu od zadní stěny a polezou směrem k oknu, čeká je taková cesta za světlem s mnoha výhledy, které mohou šálit zrak
Do tunelu je třeba zout si boty.

2.4 Místnost Učenec

Zkus si postavit věž do nebes!

Kameny skládačky jsou záměrně zkosené, takže pro menší dítě může být oříškem, jak je natočit, aby do sebe zapadly. Dají se stavět na sebe či složit do sebe jako skořápky. Tematicky souvisí s dobovým bádáním a snahou propojit všechny vědecké poznatky do jednoho díla – například všeobecné encyklopedii – a souběžně propojit vědce do jednoho spolupracujícího společenství.

Vylušti nápis.

Zrcadlo poznání překlopí text „Nevěřte všemu, co se vám k věření předkládá: Zkoumejte vše a přesvědčujte se o všem sami!“ a přečíst se dá až v zrcadlovém odrazu. Můžeme uvažovat, zda nás svět opravdu nešálí a zda a jak se můžeme dostat k pravé podstatě. Dnes jsou to například média, která všelijak zrcadlí události, někdy je pokříví, jindy zveličí nebo zakryjí jejich pravou podstatu.

Děti si mohou na papír napsat vlastní text v zrcadlovém písmu, a pak jej číst v odrazu.

2.5 Místnost Bludiště

Cesta z labyrintu, cesta k srdci

Dvě bludiště fungují na stejném principu. Děti pomocí dřevěné červené kuličky, ve které je magnet, ovládají kovové kuličky pod plexisklem a směřují je k cíli. Kuličky je možné ovládat seshora, a pak zespoda, pravou, a pak levou rukou. Hra funguje i pro dva hráče. V místnosti jsou pak další labyrinty – město z Komenského knihy Labyrint světa a ráj srdce a dobové vyobrazení Amsterdamu protkaného kanály.

2.6 Místnost Na konci cesty

Odpočívej a vzpomínej.

Iniciály je nábytek ve tvaru Komenského iniciál, tedy JAK. Zde je možné si sednout, dokončit úkoly na pracovních listech a nahlédnout do publikací z knihovničky. Na potahu pohovky je hra s písmenky inspirovaná scrabble. Děti mohou vzpomínat, která další slova je po prohlédnutí výstavy napadají, a také je tímto způsobem propojovat do čtvercové sítě. Mohou zde pro tento účel být nachystané čtverečkové papíry.

3. Žákovské skupiny

3.1 Využití listů

Pro žákovské návštěvy jsou připraveny pracovní listy ve variantě pro 1. a 2. stupeň. U začínajících čtenářů je možné sáhnout po listech určených pro předškoláky, případně lze u prvostupňových skupin oživit návštěvu i zařazením listů pro školáky, kteří přijdou s rodinami. U skupinových návštěv je důležitá role lektora, který skupinu a její prohlídku usměrňuje, střídá skupinovou prohlídku se samostatnou prací, kontroluje úkoly a dbá na vhodný způsob manipulace s interaktivními prvky.

3.2 Kdo byl Jan Amos Komenský?

Úkoly pro žáky 1. stupně

Než vejdem do výstavy, upozorníme žáky, že je nejprve čeká **Nebezpečná zóna**. Tak je nazvaná vstupní chodbička. Vyzveme je, ať se snaží zapamatovat, jaké nebezpečí zde hrozí. V místnosti **Morava** se jich na to zeptáme.

- Války: Za Komenského života se Evropou prohnala Třicetiletá válka, ale ani její konec mu úlevu nepřinesl. Znamenalo to, že se nemůže vrátit do vlasti.
- Mor: Kvůli moru Komenský osiřel, nemoc mu vzala první ženu a dvě děti, nákaza zachvátila i město Lešno, kam se uchýlil.
- Chudoba: Nezchudnul jen osiřelý Janek, chudla celá země. V Praze se nedařilo, protože zde nepobýval císař, poddaní dřeli do úmoru, mnozí se zadlužili, děti nechodily do škol.

Nadaný a zvědavý

1. Prohlédni si komiksy o dětství a mládí Jana Komenského. A pak dokonči tato tři políčka.

V místnosti **Morava** se žáci věnují prvnímu úkolu. Výstava je komiksová, oni si teď také zkusí komiksová políčka doplnit. Nemusí postupovat popořadě, ale mohou se po místnosti rozptýlit.

- První panel nadepsaný „Janek Komenský měl čtyři starší sestry“ je inspirovaný panelem **Zlomový dvanáctý rok**. Úkolem je dokresli tváře a šaty starších sester. Do bubliny mají žáci napsat, případně nakreslit, na co Janek myslí.

- Druhý panel nadepsaný „Když osiřel a přišel o majetek, soustředil se na studium“ je inspirovaný panelem **Vědění dává křídla**. Úkolem je dokreslit, co by měl mít student na stole, tedy knihy, případně psací náčiní, tedy brk a kalamář.
- Třetí panel nadepsaný „Byl šťastný, když se stal učitelem“ souvisí s panelem **Nejoblíbenější učitel Amos** v místnosti **Učitel**, kde je představeno téma školy. Mladý a nadšený učitel Komenský se snaží změnit zavedené zvyklosti. Tehdy se ve škole vyučovalo latině, co později umožňovalo snadnou komunikaci vzdělaných lidí po celé Evropě. Protože osvojit si latinský jazyk bylo pro děti těžké, napsal Komenský přehlednou učebnici latiny Brána jazykům otevřená (na panelu **Radost z poznávání**). Latinskou věta „Asinus in cathedra.“ vyslovuje učitel Komenský, kterého mají žáci do políčka nakreslit. Význam slova „asinus“ snadno žáci zjistí z kostek v této místnosti, slovo „katedra“ znají. Potom je vyzveme, ať zkusí odvodit, co by spojení „Osel za katedrou“ mohlo znamenat.

Podobný význam má české „kozel zahradníkem“ a vyjadřuje, že člověk není na svém místě. Osel, který by se měl v lavici mezi žáky učit, by neměl ostatní vyučovat.

2. Jan Amos Komenský napsal mnoho knih včetně učebnic. Zjisti, k čemu byly při psaní a přípravě knihy potřeba tyto věci.

Žáci se mohou rozhlédnout po panelech sami, protože na mnoha panelech je zachyceno, jak někdo píše brkem či tiskne na tiskařském lisu. Nejlépe jim však pomůže panel **Spisovatel** v místnosti **Kněz**. Než se tam rozběhnou, upozorněte na knihu Svět v obrazech (na panelu **Radost z poznávání**), ze které panel vychází. Jsou v ní zachycena, popsána a pojmenována zvířata (viz interaktivní prvky v místnosti **Učitel**), ale též lidské tělo, vlastnosti, povolání, živly a mnoho dalšího. Komenský ji zamýšlel jako přehlednou všeobecnou, a především názornou encyklopedii.

- *nůž na seřiznutí brku*
- *pečetidlo*
- *tampon / palička na nanášení barvy při tisku*
- *tiskařský lis*

Svět v labyrintech

1. *Kvůli své víře musel Komenský opustit vlast. Které z těchto symbolů pro jednotu bratrskou (církve, ke které se hlásil) představují víru, lásku a naději?*

V místnosti **Kněz** se žáci porozhlédnou a jistě sami objeví, že odpověď se skrývá na panelu **Jednota bratrská**:

- *Srdce = symbol lásky*
- *Kotva = symbol naděje*
- *Kalich = symbol víry*

2. Komenský procestoval mnoho míst Evropy a setkal se s mnoha lidmi. Kdo je kdo?

Odpověď najdou žáci na panel v místnosti **Kněz a Učenec**:

- Český král Fridrich Falcký – na panelu **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec** (případně ve vstupní chodbičce nazvané **Nebezpečná zóna** na panelu **Vítejte ve válčící Evropě**)
- Švédská královna Kristina – na panelu **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec** (případně **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel**)
- Francouzský filozof René Descartes – na panelu **Vědění je rozhovor** v místnosti **Učenec**
- Uherská kněžna Zuzana Rákóczi – na panelu **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**
- Nizozemský malíř Rembrandt van Rijn – na panelu **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz** (případně na panelu **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště**).

3. Nakonec se domů už nikdy nevrátil. Dlouhá léta žil v Lešně, poslední roky života strávil v Amsterdamu. Zjisti a napiš nebo nakresli o pobytech v těchto městech víc.

Pro zpracování těchto úkolů se skupina rozdělí a vystřídá u panelů **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště** a **Komenský v Lešně** v místnosti **Učitel**. Případně jim pomůže panel **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec** či panel **Tři manželky** v místnosti **Morava**. Vybídneme je, ať si všímají podobných témat:

- *Délka pobytu* – v Lešně tři pobyty v letech 1628 až 1656, v Amsterdamu 1656 až 1670
- *Rodina* – v Lešně převážně pobývá s druhou manželkou Marií Dorotou Cyrillovou, do Amsterdamu odchází s Janou Gajusovou a po jejím boku dožije
- *Působení ve městě* – v Lešně působí jako učitel, biskup a písař jednoty bratrské, v Amsterdamu stále spravuje sbor jednoty bratrské, ale už neučí, víc se věnuje psaní
- *Prosperita* – Lešno strádá morem a válečným stavem, v Amsterdamu vzkvétá obchod

3.3 Kým byl Jan Amos Komenský před čtyřmi stoletím a kým je dnes?

Úkoly pro žáky 2. stupně

Svět v obrazech

1. Prohlédni si mapu Moravy a podle panelů dopiš názvy měst.

Informace žáci zjistí v místnosti **Morava**, nejužitečnější je panel **Morava v srdci**.

- *Kde Jan Komenský pobýval s rodiči?*

Uherský Brod

- *Kde studoval a pak nastoupil na místo učitelského pomocníka?*

Přerov

- *Kde žil, když se mu narodil první syn?*

Fulnek

2. *Jan Amos Komenský nebyl jen učitel, ale především kněz.*

Zjisti z komiksů více o jeho kněžské kariéře.

Informace žáci zjisti v místnosti **Kněz** na panelech **Napravme křesťanskou církev**, **Jednota bratrská** a **Bratr Jan Amos biskupem**. Hned první informaci však musí vyhledat ještě v místnosti **Morava** na panelu **Morava v srdci**.

- *Kdy a kde byl vysvěcen na kněze?*
Žeravice 1616
- *Jak se jmenovala církev, do které patřil?*
Jednota bratrská
- *Jak si mezi sebou příslušníci této církve říkali?*
Bratři a sestry
- *Proč a v čem se odlišovali od katolické církve?*
Místo kříže dávají přednost kalichu a beránkovi, snaží se žít prostě a svobodně, střídmost vyžadují i od šlechticů. Jednota bratrská patří mezi reformační církve. Neuznává papeže a odmítá násilí.
- *Co pro Komenského církev znamenal vestfálský mír?*
Konec nadějí, že se bude moci vrátit do vlasti.
- *Proč v Lešně zastával Komenský funkci biskupa i písaře?*
Písař vedl kroniku a archiv, což byly důležité a významné úkoly.

Cesty naděje

1. *Komenský navštívil mnoho míst, někde se zdržel déle, jinde se jen zastavil. Zjisti, ve kterých z těchto měst opravdu byl a co se během jeho pobytu stalo.*

Nejlépe bude žákům nápomocný panel **Provedu tě Evropou** v místnosti **Učenec**, ale odpovědi jsou roztroušené po celé výstavě.

- *Londýn – pomáhal s reformou školství, stýkal se s dalšími učiteli (panely **Nejoblíbenější učitel Amos** v místnosti **Učitel**, **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**, **Spojit vše do jediného díla** a **Vědění je rozhovor** v místnosti **Učenec**)*
- *Vídeň – sem nevkročil*
- *Elbink – pracoval na učebnicích pro švédské školy*
- *Paříž – pozvání z Paříže nepřijal*

- *Blatný potok – psal divadelní hry pro žáky i vlastní spisy (panel **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**)*
- *Řím – sídlo papeže, hlavy katolické církve, ho nelákalo*
- *Amsterdam – poprvé sem přišel ještě jako student (panel **Vědění dává křídla** v místnosti **Morava**), pracoval zde, psal, stal se členem tiskařského cechu, spravoval sbor jednoty bratrské, a nakonec zde i zemřel (panely **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel**, **Mecenáši a podporovatelé** v místnosti **Kněz**, **Mezi knihami nezabloudíš** v místnosti **Učenec** a **Zlatý přístav Amsterdam** v místnosti **Bludiště**)*

2. *Odkaz Jana Amose Komenského se skrývá hlavně v jeho spisech. O čem jsou tyto knihy?*

Řešení žáci najdou na panelu **Radost z poznávání** v místnosti **Učitel** a **Labyrint světa** v místnosti **Bludiště**.

- *Dvěře jazyků otevřené – populární učebnice latiny, ze které se latinu naučila i švédská královna Kristina*
- *Svět v obrazech – obrazová několikajazyčná dětská encyklopedie (představu o knize plné názorných obrázků a popisků je možno udělat si na panelu **Spisovatel** v místnosti **Kněz**)*
- *Labyrint světa a ráj srdce – příběh poutníka hledající odpovědi a smysl života v podivném městě, které všechny lidské nešvary a slabosti zesiluje. Nepomáhá oni ohlávka, kterou se poutníka snaží usměrnit Všudybud, ani růžové brýle od Mámení.*

3. *Komenský byl za svého života uznáván jako významný učenec. Přesto se od jeho názorů osvícenci odvrátili. Proč se neshodl s Descartem a co pro něj bylo ve vědě (a nejen v ní) důležité?*

V místnosti **Kněz** je na panelu **Obraz světa** znázorněno, jak se v 17. století měnil přístup k poznání. V místnosti **Učenec** panely **Vědění je rozhovor** představuje, jak tehdejší bádání stavělo na pozorování a experimentech. Zdálo se, že v tomto ohledu je vědě dovoleno vše, a pitvy lidského těla byly veřejnou podívanou. Komenský však považoval svět, lidské bytosti i zvířata za boží stvoření a nesdílel Descartův názor, že se člověk ve jménu vědy nemusí ohlížet na Boha či etiku.

Mgr. Klára Smolíková